

## Spis treści

|                                                                                        |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| PRZEDMOWA. Skąd historia nauk humanistycznych? .....                                   | 9   |
| 1. WPROWADZENIE. W poszukiwaniu zasad i schematów .....                                | 17  |
| 2. STAROŻYTNOŚĆ. Narodziny „nauk humanistycznych” .....                                | 29  |
| 2.1. Językoznawstwo. Narodziny gramatyki .....                                         | 30  |
| 2.2. Historiografia. Problem źródeł a forma<br>przeszłości .....                       | 40  |
| 2.3. Filologia. Problem rekonstrukcji tekstu .....                                     | 54  |
| 2.4. Teoria muzyki. Prawa harmonii i melodii .....                                     | 62  |
| 2.5. Teoria sztuki. Wizualne odtwarzanie świata .....                                  | 71  |
| 2.6. Logika. Reguły rozumowania .....                                                  | 80  |
| 2.7. Retoryka. Oratorstwo jako dyscyplina naukowa .....                                | 88  |
| 2.8. Poetyka. Nauka o literaturze i teatrze .....                                      | 97  |
| Streszczenie. Wspólne schematy w starożytnych<br>naukach humanistycznych .....         | 105 |
| 3. ŚREDNIOWIECZE. Uniwersalne i szczegółowe .....                                      | 109 |
| 3.1. Językoznawstwo. Od reguł do przykładów .....                                      | 110 |
| 3.2. Historiografia. Historia uniwersalna i formalna<br>sztuka przekazu tradycji ..... | 122 |
| 3.3. Filologia. Kopiści, encyklopedyści i tłumacze .....                               | 146 |
| 3.4. Teoria muzyki. Formalizacja praktyki muzycznej ....                               | 152 |
| 3.5. Teoria sztuki. Przestrzeganie i łamanie reguł .....                               | 164 |
| 3.6. Logika. Prawa prawdziwej sylogistyki .....                                        | 172 |
| 3.7. Retoryka i poetyka. Pstry zbiór reguł .....                                       | 181 |
| Streszczenie. Innowacje w średniowiecznych naukach<br>humanistycznych .....            | 192 |

|                                                                                                |     |
|------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| 4. Wczesna Nowoczesność. Jedność nauk                                                          |     |
| humanistycznych .....                                                                          | 197 |
| 4.1. Filologia. Królowa nauk wczesnonowoczesnych ....                                          | 198 |
| 4.2. Historiografia. Ekspansja filologii: sekularyzacja<br>światopoglądu .....                 | 219 |
| 4.3. Językoznawstwo i logika. W jarzmie humanizmu ....                                         | 243 |
| 4.4. Teoria muzyki. Brakujące ogniwo między<br>humanizmem a naukami przyrodniczymi .....       | 261 |
| 4.5. Teoria sztuki. Punkt zwrotny w przedstawianiu<br>świata widzialnego .....                 | 277 |
| 4.6. Retoryka. Nauka o wszystkim czy o niczym? .....                                           | 299 |
| 4.7. Poetyka. Klasycyzm <i>in extremis</i> .....                                               | 304 |
| Streszczenie. Czy we wczesnonowoczesnych naukach<br>humanistycznych dokonuje się postęp? ..... | 313 |
| 5. Nowoczesność. Nowe nauki humanistyczne .....                                                | 329 |
| 5.1. Historiografia. Historyzacja świata .....                                                 | 331 |
| 5.2. Filologia. Nauka spełniona? .....                                                         | 355 |
| 5.3. Językoznawstwo i logika. (Historyczne) prawa<br>języka i znaczenia .....                  | 366 |
| 5.4. Muzykologia. Systematyczne a historyczne .....                                            | 390 |
| 5.5. Historia sztuki i archeologia. W kierunku filologii<br>wizualnej .....                    | 402 |
| 5.6. Literaturoznawstwo i teatrologia. Cudowne<br>zniknięcie retoryki i poetyki .....          | 420 |
| 5.7. Nauka o wszystkich mediach i kulturze.<br>Od filmoznawstwa do nowych mediów .....         | 435 |
| Streszczenie. Czy w nowoczesnych naukach<br>humanistycznych istnieje ciągłość? .....           | 443 |
| 6. Wnioski. Poglądy nauk humanistycznych,<br>które zmieniły świat .....                        | 451 |
| Dodatek A. Uwagi o metodzie .....                                                              | 466 |
| Dodatek B. Najważniejsze dynastie chińskie .....                                               | 469 |
| Przypisy .....                                                                                 | 471 |
| Indeks nazwisk .....                                                                           | 499 |